

Preek over Psalm 139,17^a: Ik ben door God gewild en gekend!

Voorzang: Psalm 92, 1 en 2

Votum en Groet

Zingen: Psalm 92, 3 – 5 – 8 (tussenliggende gedeelten worden gelezen)

Gebed om ontferming

Zingen: Gezang 44,3

Gebed bij de opening van het Woord

Zingen: Kinderlied 11 (U bent mijn schuilplaats...)

Lezen: Psalm 139 en Lucas 12,4-7

Zingen: Opwekking 518

Verkondiging van Psalm 139,17^a

Zingen: Psalm 139, 8. 9. 10 en 11

Dankzegging en voorbeden

Collecte

Leefregels

Zingen: Gezang 457

Zegen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

In Psalm 139 is iemand aan het woord die stomverbaasd staat van zichzelf.

Ja, niet zozeer om wát hij is, hoor.

David wordt genoemd als de dichter van dit lied.

En David wás een machtig vorst.

Maar daar hoor je hem in deze psalm helemaal niet over.

Als het er niet boven stond, zou je het er echt niet uit halen.

Nee, niet om wát hij is, is deze dichter verbaasd van zich zelf.

Maar om het simpele feit dát hij er is.

Dat hij bestáát!

Dat hij geboren is.

Dat is een wonder in zijn ogen!

En zo is het!

Zeker, je zou zo zeggen: wat is er gewoner, natuurlijker dan onze geboorte.

Hoe vaak vindt dit feit wel niet plaats?

Toch bezingt de psalmdichter zijn geboorte als een geweldig wonderwerk van God.

Ik loof u, jubelt hij, voor het ontzaglijke wonder van mijn bestaan.

Wonderbaarlijk is wat U gemaakt hebt.

Vindt u ook niet dat dit spreken vandaag weldadig aandoet?

Wat wordt er niet ongegeneerd gesproken over het maken van babietjes.

Over het nemen van kinderen.

God leert ons in zijn Woord heel anders te spreken over onze eigen geboorte.

Of die van onze kinderen of kleinkinderen.

Namelijk op een toon van eerbiedige verwondering.

Volgens deze dichter is de geboorte van kinderen helemaal niet zo gewoon.

Integendeel, hij zou niet geboren zijn, als niet niemand minder dan God het had opgenomen tegen dood en onvruchtbaarheid.

Er is een heel oud lied (Gez. 272) dat zingt:

*Midden in het leven zijn wij
door de dood omvangen.
Wie is daar die hulp ons biedt,
dat wij troost erlangen?*

Midden in het leven zijn we in de dood.
De dichter van dit oude lied gaat er min of meer van uit dat het leven gewoon is.
En dan ontmoeten we als nare verrassing de dood.

Maar je kunt het ook andersom zien.
Midden in de dóód zijn we in het léven.
Sinds de zondeval heerst de dood.
En dat we toch leven,
dat wij bij onze geboorte het leven hebben ontvangen,
dat is de overmacht van Gods wonder op de dood.
Alleen al onze geboorte mogen we, letterlijk en figuurlijk, ervaren als een verlossing!

Vroeger las je op geboortekaartjes wel eens over God die leven gaf en leven spaarde.
Dat geldt ook vandaag nog volop, met al onze medische macht en kennis.
Anderhalve week geleden is ons zevende kleinkind geboren.
Het is nog maar net goed gegaan.
Want het kereltje had de navelstreng strak om zijn halsje.
Als het niet in het ziekenhuis was geboren, dan was het misschien niet goed gegaan.
Het was inderdaad God die leven gaf en leven spaarde.

Alleen al dat hij is geboren is voor deze dichter een bewijs dat God zich met hem heeft bemoeid.
En dat mag het zijn voor ons allemaal.
God bemoeit zich met ons vanaf ons allereerste oerbegin tot in de verste toekomst.
God ziet ons zo dat geen duimbreed van ons leven aan zijn aandacht ontsnapt.

Wat een belangstelling!
We gaan bij God niet op in de massa, met hoe velen we ook zijn.
Zo'n 500 in onze gemeente.
Meer dan 26000 inwoners in Nunspeet.
Meer dan 16 miljoen in Nederland.
Meer dan 6 miljard op de hele wereld.
God stelt in ieder van zijn schepselen persoonlijk belang.

Ook dat is een boodschap die we vandaag hard nodig hebben.
We leven immers in de eeuw van de massa-mens.
Ieder mens is niet meer dan een klein onderdeelje van het grote geheel.
De mens van onze tijd wordt meer en meer beroofd van zijn persoonlijkheid, die hem onderscheidt van ieder ander.
Hij is –
zo wordt hij in elk geval vaak getekend in moderne literatuur –
een toevalsprodukt, een nummer, een lichaam zonder gezicht.
Voor talloze instanties is hij niet meer dan een arbeidskracht, een consument of een weggebruiker enz.
En de industrie en de reclame gooien hem in de computer.
Onderzoeken hem met wetenschappelijke methoden.
Bringen hem onder in allerlei statistieken.
Schrijven hem meningen voor via wetenschappelijke enquête-uitslagen.
Maken van hem een Jan Modaal,
die zich in kleding- en eetgewoonten,
in woninginrichting en amusement,
in denkbeelden over goed en kwaad
nauwelijks nog onderscheidt van de medemens.
Die dezelfde soort kranten leest en dezelfde soort tv-programma's volgt.

Zo is de hedendaagse mens een massa-produkt.
Iemand heeft eens gezegd: *De mensen van onze tijd zijn van plastic!*
Even dood, even lelijk, net zo buigzaam, even goedkoop en banaal als plastic.

Je kunt ze b.v. uit de productie nemen door een abortus als ze bij nader inzien niet gewenst worden.
Of wanneer tijdens de productie een mankement wordt ontdekt.

Of je plant er één.
Liefst niet in vakantietijd, want dat is zo lastig.
Als het kan twee stuks, van elk geslacht één.
Misschien kan dat ook nog eens makkelijker geregeld worden.
Zelfs met bepaling van de kleur van het haar of van de ogen.
Als er in een bedrijf eentje uitvalt door ziekte of ouderdom - geen nood.
Hij is zo weer te vervangen.
Mensen van plastic!

Wat een andere taal spreekt dan deze dichter.
Ik ben een uniek mens, zegt hij.
Een kunstwerk van God.
Door Hem met zorg geweven in de schoot van mijn moeder.
Dat is andere taal!

En u, jij en ik mogen hetzelfde zeggen.
God vond het fijn dat je kwam.
Hij heeft er zich met vader en moeder negen maanden op verheugd.

Ja, zelfs als je ouders er misschien niet zo gelukkig mee konden zijn –
en helaas, er zijn situaties waarin dit voorkomt –
dan nog werd je door Gód blij verwacht.

Je bent een aparte Godsgedachte.
Voor Hem ben je nooit een ongewenst kind.
Geen ongelukje.
Geen foutje in de planning.
Je bent door Hem bewust gewild.
In het leven geróepen.
Op deze wereld gezet!

En daarin blijft God zichzelf eeuwig trouw.
Hij hééft ons gewild.
En Hij blijft ons willen.
En dat onvoorwaardelijk!
Hij wil zich aan ieder van ons persoonlijk binden.
En Hij wil ons nooit meer loslaten.

Ja, maar is dat wel iets om blij mee te zijn?
Zegt de dichter daarover geen dingen, die eerder benauwend dan bemoedigend zijn?
Ons leven is volgens de dichter voor God een open boek.
En met zijn heilige vinger gaat Hij elke regel na.
We kúnnen ons aan zijn aandacht niet onttrekken.

Er is geen moment dat Hij niet op ons let.
Er is geen gedachte die Hem ontgaat.
Er is geen plaats waarheen Hij ons niet vergezelt.
Er is niemand die ons zo kent als Hij.
Zoals een eigentijdse dichter schrijft:

*Hij hoort reeds aan het kraken van mijn stoel
of ik onrustig ben
en op zal staan...*

Maar zou je er ook niet onrustig van wóorden, dat God zo aan ons vastklijt?
Dat Hij niet af te schudden is?
Dat Hij als een rechercheur al onze gangen nagaat?

Dat Hij als een cipier bij ons naar binnenkijkt en ons bespiedt?
Is het niet benauwend dat Hij (vs. 5) ons omsluit, van achter en van voren?
Als een lasso, die ons insnoert?
Is de hand die Hij op ons legt niet de hand-in-de-kraag van *halt, politie!*?

De dichter heeft zelf die onrust duidelijk ook gekend.
Leest u de vraag maar van vs. 7:

*Hoe zou ik aan uw aandacht ontsnappen,
hoe aan uw bliken ontkomen?*

Dat doet denken aan Adam die zich probeerde te verschuilen in het struikgewas van de hof van Eden, toen God riep:
Adam, waar ben je!
Of aan David zelf, die zich pantserde voor God en zich terugtrok in zichzelf na zijn afschuwelijke zonde met Uria en Bathseba.
En aan Jona, die niet wilde doen wat God hem opdroeg en wegluchtte over zee.
Zij zagen God als een bedreiging.

En hadden ze geen gelijk?
Is God ons niet, zoals iemand eens schreef, verschrikkelijk nabij?
Zo nabij, dat we ons aan Hem branden?

Ja, er klinkt in de eerste helft van deze psalm duidelijk iets door van Gods gericht.
Zoals dat b.v. is verwoord door Amos 9, waar God tot allen die Hem tegenstaan zegt:

*Niemand die vlucht zal ontsnappen;
niemand die ontsnapt zal ontkomen.
Al kruipen ze de onderwereld in, ik breng ze naar boven;
al klimmen ze de hemel in, ik haal ze naar beneden.
Al verschuilen ze zich op de top van de Karmel, ik zal ze weten te vinden
en ze daar weghalen;
al proberen ze zich voor mij te verbergen op de bodem van de zee,
ik zal de slang daar bevelen om hen te bijten.
Al worden ze door hun vijanden gevangengenomen en weggevoerd,
dan nog geef ik het zwaard bevel om hen te doden.
Ik richt mijn ogen op hen ten kwade, niet ten goede.*

En bij Jeremia horen we het woord van God:
Als iemand zich verbergt, zou ik hem dan niet zien? – spreekt de HEER.

Dat lijkt allemaal veel op wat deze dichter zegt.
Ook bij hem proef je nog iets van de huiver van *bergen, valt op ons en heuvelen, bedekt ons!*
Dat God alles van ons weet en ons overal weet te vinden,
dat heeft beslist iets alarmerends voor hem gehad.

Gehád!

Want dat is wel verleden tijd.

In de rest van de psalm vind je er niets meer van terug.

Deze dichter heeft n.l. geléérd Gods onafgebroken bemoeienis met zijn leven als iets heerlijks te zien.

Hij zou nu niet meer willen dat het ánders was.

Hij heeft ingezien dat elke poging om je voor God af te schermen niets anders is dan struisvogelpolitiek, waar je niets mee opschiet.

Integendeel!

We zijn voor God altijd bereikbaar.

Maar stel je voor dat dat niet zo was!

Want – en dat heeft deze dichter tenslotte wel begrepen – omdat we altijd en overal voor God bereikbaar zijn, vallen we ook nooit buiten het bereik van Gods heilzame liefde en zorg.

En kijk, dat heeft deze dichter nu ontdekt.

Alles wat God doet, dat doet Hij gedreven door zijn liefde.

Hij riep Adam en Eva uit de struiken, omdat Hij niet kon aanzien hoe ze het voor zichzelf bedorven hadden.

Hij stuurde Nathan naar David, omdat zijn leven wegwijnde zolang hij zijn zonde met Bathseba verborgen hield.

Hij beschikte voor Jona een zware storm en een grote vis, omdat Hij hem nog eens opnieuw een kans wilde geven Hem te dienen.

Uit liefde tot ons zit Hij voortdurend achter ons aan.

Zeker, dat kan met grimmigheid en dreiging gebeuren.

Hij is een God, die toornen kan.

Maar zijn doel is ons behoud!

Zoals een herder zijn herdershond op een afdwalend schaap afstuurt om het al blaffend en bijtend bij de kudde terug te brengen.

Vóóordat het een prooi wordt van de beer of de leeuw.

Zo wil God ons, zijn schapen, heerlijk te grazen nemen.

Voordat Satan ons vreselijk te grazen neemt.

Wie dit door heeft vraagt niet langer: *Waarhéén zou ik vluchten voor uw Geest?*

Maar hij zegt met een zucht van verlichting: *Waaróm zou ik vluchten voor uw Geest?*

Ja, waarom eigenlijk?

Psalm 139 is voor schrijvers van dogmatieken, de leerboeken van de kerk, altijd een dankbaar gebruikte bewijsplaats geweest voor de leer over Gods alwetendheid en zijn alomtegenwoordigheid.

Maar we zijn er niet mee klaar om zo in het algemeen wat uitspraken te doen over het wezen van God en over zijn eigenschappen.

Dat is theorie, zij het vrome theorie.

Maar in deze psalm gaat het om een voluit praktische, persoonlijk proefondervindelijk ervaren kennis.

Het gaat maar niet om enkele eigenschappen van God op zich zélf.

Maar het gaat er om wie God is en om wat Hij betekent voor ú en míj.

Deze psalm is niet een verzameling bewijsteksten ter ondersteuning van een dogma.

Het is veelmeer een belijdenis.

Een loflied op God, die alles van u weten wil.

Die jou geen seconde uit het oog verliest, omdat Hij zich zo sterk voor je interesseert.

Die zelfs alle haren van ons hoofd telt.

Zo bent u voortdurend in Gods gedachten.

Zo is Hij onafgebroken met jou bezig.

Is dat voor u en voor jou ook even kostelijk als voor deze dichter?

Ja, rijk zijn Gods gedachten.

Dat geeft levensmoed.

Dat God zulke heerlijke gedachten wijdt aan ons – wonderbaar en ontzaglijk is het.

We kunnen er niet bij.

Maar het maakt blij en sterk, gerust en zeker om dit in al zijn heerlijke gevolgen te aanvaarden voor ons en al de onzen. AMEN.

30-07-2006